

การยืมภาษาอังกฤษในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ภาษาไทย จากมุมมองเชิงบูรณาการ

English Borrowing in the Thai Auto-Part-Term Category

From an Integrative Point of View

อัญชลี วงศ์วัฒนา¹

Unchalee Wongwattana²

(Received: 12 April 2020; Revised: 29 May 2020; Accepted: 8 July 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการยืมภาษาอังกฤษในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ภาษาไทย และลักษณะปริธานที่สัมพันธ์กัน โดยมีข้อมูลเป็นคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จำนวน 1,000 คำ และมีวิธีการศึกษาวิเคราะห์บนพื้นฐานเชิงบูรณาการจากทฤษฎีการแปลและภาษาศาสตร์ปริธาน ผลการศึกษาพบกลวิธีการยืมภาษา 4 ลักษณะได้แก่ การยืมตรง การยืมแปล การยืมสร้าง และการยืมความคิด ซึ่งในบรรดาจำนวนคำทั้งหมดปรากฏเป็นคำที่มีการยืมปะปนมากกว่าหนึ่งวิธีมากที่สุด ถัดไปเป็นการยืมแปล การยืมสร้าง การยืมตรง และการยืมความคิด ตามลำดับอย่างทิ้งห่าง โดยมีการกระจายของการยืมแปลมากที่สุดเช่นกัน ลักษณะปริธานที่สัมพันธ์กับกลวิธีการยืมภาษาได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมซึ่งภาษาอังกฤษมีในระดับน้อย ทำให้การยืมภาษาไม่ค่อยมีปัญหาสอดคล้องกับจำนวนการยืมตรงซึ่งมีเป็นจำนวนน้อย

คำสำคัญ: การยืมภาษา คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ ทฤษฎีการแปล ภาษาศาสตร์ปริธาน

Abstract

This research aimed at the investigation of English language borrowing strategies in the auto-part-term category in Thai and its relevant cognitive aspects, with 1,000 auto-part terms as research data, on the basis of the integration of Translation Theory and Cognitive Linguistics. The results reveal 4 strategical aspects of language borrowing such as importation, loan translation, loan creation and loan idea. Of all the auto-part terms, there are hybrid terms appearing the most, followed by loan-translation, loan-creation, loan-idea and importation terms respectively by far, with the most distribution of loan-translation. The cognitive aspects relevant to the borrowing strategies are that the relation between English language and

¹ ศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² Professor Dr., Linguistics Section, Faculty of Humanities, Naresuan University

culture is low resulting in lower problems in the borrowing process which are in accordance with the less number of importation.

Keywords: Language borrowing, Auto-part terms, Translation Theory, Cognitive Linguistics

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาหลายแขนง อาทิ ทฤษฎีการแปล ภาษาศาสตร์ปริชาน ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ภาษาศาสตร์มานุษยวิทยา ฯลฯ มีความเห็นตรงกันว่าภาษาสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด ทำให้การที่จะเข้าใจภาษาอื่นๆ จะพิจารณาเอาแต่ตัวภาษาอย่างเดียวไม่ได้ จำต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของผู้ที่พูดภาษานั้นๆ ด้วย ในการติดต่อสื่อสารข้ามภาษาระหว่างกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมที่ต่างกัันนั้นจึงเกิดปัญหาของสภาวะต่างภาษาต่างวัฒนธรรม การสัมผัสภาษาในลักษณะหนึ่งคือการยืมภาษา ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่มีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนบางครั้งยากที่จะบอกได้ว่าภาษาในลักษณะนั้นๆ เป็นการยืมมาจากภาษาอื่นหรือไม่ดังเช่นที่เป็นปัญหาอยู่กับหลายคำว่าเป็นภาษาไทยหรือภาษาเขมรที่มีการติดต่อกันตั้งแต่ (หรือก่อน) สมัยสุโขทัยเป็นต้น การยืมคือการที่ภาษาหนึ่งนำเอาคำหรือลักษณะทางภาษาของอีกภาษาหนึ่งมาใช้ ซึ่งกลุ่มที่มีวัฒนธรรมหรือความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าหรือเจริญน้อยกว่ามักจะรับเอาวัฒนธรรมบางอย่างจากกลุ่มที่เจริญมากกว่า เมื่อวัฒนธรรมถูกยืมภาษาก็จะติดตามไปด้วย กล่าวคือ คำที่ใช้เรียกสิ่งของความคิดที่รับเข้ามาใหม่ก็จะถูกนำเข้ามาใช้ด้วยเช่นกัน

ในภาษาไทยนั้นมีการรับเอาคำจากภาษาอื่นหลายภาษาที่มีประวัติการติดต่อสัมผัสกัน หากนับสืบต่อจากภาษาเขมรจนถึงปัจจุบันซึ่งรวมถึงภาษาอังกฤษซึ่งปรากฏเป็นคำยืมในหลายภาษาและวัฒนธรรมทั่วโลก ซึ่งการยืมภาษานั้นมีหลายวิธี ที่เป็นที่ทราบกันดีได้แก่การทับศัพท์ เช่น คอมพิวเตอร์ (computer) อัปเดต (update) ฟรี (free) เต็นท์ (tent) เคอร์ฟิว (curfew) ฯลฯ การแปล เช่น วัยทอง (golden age) ช้อนโต๊ะ (table spoon) ปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence) การเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) ฯลฯ การสร้างคำใหม่ให้กับความหมายที่ยืมมา เช่น ความคิดรวบยอด (concept) ทักษะ (attitude) ศาสตราจารย์ (professor) นวัตกรรม (innovation) ฯลฯ และการยืมปน เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 (COVID-19) ฯลฯ ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดการจัดกลุ่มกลวิธีการยืมภาษามาจากการศึกษาที่เกี่ยวกับการยืมคำสำคัญ อาทิ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547) ที่ได้ศึกษาการยืมคำในสังคมไทยตั้งแต่ในสมัยรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบันซึ่งพบกลวิธีการยืมภาษา ได้แก่ การยืมคำหรือการทับศัพท์ การยืมแปล การสร้างใหม่ (โดยจำกัดความและโดยใช้คำบาลีสันสกฤต) และการยืมปนหลายกลวิธี อย่างไรก็ตามงานที่ผ่านมาก็ไม่ได้กล่าวถึงกลวิธีการแปลไว้อย่างครอบคลุม อีกทั้งยังมีงานวิจัยด้านภาษาศาสตร์ปริชาน เช่น อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2563) และ Wongwattana (Forthcoming) เผยให้เห็นว่ามีการนำคำศัพท์ใน

หมวดหมู่สิ่งอื่นๆ มาใช้เรียกหมวดหมู่ชิ้นส่วนรถยนต์โดยผ่านกระบวนการทางปริชาน (อุปัลักษณ์และนามนัย) เป็นจำนวนมาก ประมาณร้อยละ 80 เช่น พวงมาลัย (steering wheel) ลูกหมาก (ball joint) ปีกนก (control arm) ฯลฯ ซึ่งนั้นก็หมายความว่าในจำนวนนี้น่าจะเป็นการยืมภาษาด้วยวิธีการที่แตกต่างจากการศึกษาที่ผ่านมามากกว่า การยืมคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จึงสำคัญจำเป็นที่จะนำมาศึกษาเพื่อหาวิธีการยืมที่นอกเหนือไปจากการศึกษาการยืมคำที่ผ่านมา

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางปริชานที่สะท้อนจากกลวิธีการยืมภาษา ที่สำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม หากความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของผู้ยืมและผู้ให้ยืมมีมากเท่าใด โอกาสที่จะยืมคำมาใช้ในรูปของการใช้ทับศัพท์หรือการสร้างคำใหม่ น่าจะมีมากกว่าการแปลคำ ดังเช่น ตัวอย่างของการใช้ทับศัพท์คำยืมที่มาจากภาษาอังกฤษในย่อหน้าที่ผ่านมาซึ่งภาษาไทยไม่มีวัตถุประสงค์ทางวัฒนธรรมดังกล่าวดังที่ปรากฏในภาษาอังกฤษ

ดังนั้นการศึกษากลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ด้วยแนวคิดเชิงบูรณาการจากการแปลและการเข้าใจข้ามภาษา และภาษาศาสตร์เชิงปริชานจึงมีความสำคัญเพราะนอกจากจะทำให้พบกลวิธีการยืมภาษาในรูปแบบใหม่ในแวดวงการศึกษาเรื่องการยืมภาษาอื่นมาใช้ในภาษาไทยแล้ว ยังสามารถแสดงลักษณะทางปริชานอื่นๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของผู้ให้ยืมและผู้ยืมและทัศนคติของผู้ยืมที่มีต่อผู้ให้ยืม อันจะส่งผลให้การศึกษาวิจัยมีความครอบคลุม ชัดเจน และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาต่อยอดในทิศทางอื่นๆ ได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์หากกลวิธีการยืมภาษาอังกฤษในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ภาษาไทย
- 2) เพื่อศึกษาลักษณะปริชานที่สัมพันธ์กับกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์

3. แนวคิดเชิงบูรณาการจากการแปลและภาษาศาสตร์ปริชาน

งานวิจัยนี้มีพื้นฐานอยู่บนแนวคิดเชิงบูรณาการจากทฤษฎีการแปลและภาษาศาสตร์ปริชานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจข้ามภาษาข้ามวัฒนธรรม เมื่อภาษาตั้งแต่สองภาษามีการติดต่อและรับเอาลักษณะบางอย่างของอีกระบบภาษาหนึ่งเข้ามา จะมีการเปลี่ยนแปลงในภาษานั้นๆ เกิดขึ้น ในบางครั้งการรับเอาระบบบางอย่างของภาษาอื่นมาใช้ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารเนื่องจากมีวัฒนธรรมต่างกัน การรับคำหรือไวยากรณ์ของภาษาอื่นมาใช้ไม่สามารถทำได้โดยการแปลจากความหมายของคำและความสัมพันธ์ของคำในประโยคเท่านั้น ยังต้องมีความรู้ในเรื่องของบริบทเชิงวัฒนธรรมอีกด้วย

แต่เดิมนั้นแนวคิดในเรื่องของการแปลและการเข้าใจข้ามภาษามีอยู่ว่าหากภาษาสองภาษามีระบบคิดต่างกันอย่างมาก การเข้าใจหรือการแปลข้ามภาษาก็เป็นไปได้ยากหรือเป็นไปไม่ได้ เพราะผู้พูดภาษาหนึ่งจะไม่สามารถเรียนรู้อีกภาษาหนึ่งได้เพราะขาดระบบคิดที่ไม่มีในภาษาของตัวเอง อย่างไรก็ตามในมุมมองของอรรถศาสตร์ปริชานเช่น Lakoff (1987) ไม่เห็นด้วยเสียทีเดียวต่อแนวคิดดังกล่าว โดยมีความเชื่อว่า

คนเรามีความสามารถในการสร้างหรือเข้าใจระบบคิดใหม่ๆ ได้ (conceptualizing capacities) เพราะว่ามีประสบการณ์พื้นฐานบางอย่างร่วมกัน ความแตกต่างของระบบคิดเพียงแต่ก่อให้เกิดความยากลำบากในการแปลและการเข้าใจข้ามภาษาเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าแปลและการเข้าใจข้ามภาษาจะเป็นไปไม่ได้ อย่างน้อยหากไม่สามารถจะแปลได้บุคคลก็มีความสามารถที่จะเข้าใจได้ การแปลที่รักษาความหมายเดิมได้ถูกต้องครบถ้วนจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อภาษามีความคล้ายคลึงกันมากเท่านั้น ซึ่งก็หมายความว่าภาษาดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์และความสามารถในการสร้างระบบคิดเดียวกัน

ประสบการณ์พื้นฐานบางประการที่มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มีส่วนร่วม ได้แก่ วัตถุประสงค์ทางกายภาพและกรอบความคิดเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางกายภาพ (kinesthetic image schemas) เช่น มิติเกี่ยวกับแนวตั้งและแนวนอน ข้างนอกและข้างใน เป็นต้น ส่วนประสบการณ์ที่ไม่ได้เป็นพื้นฐานแต่หล่อหลอมโดยวัฒนธรรมนั้นทำให้การแปลเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีประสบการณ์เป็นของตนเองซึ่งหลากหลายแตกต่างกัน อัญชลี สิงห์น้อย (2548) ได้แสดงแนวคิดเชิงปริชานเกี่ยวกับ “ภาษาอังกฤษวัฒนธรรม” ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาในการแปลและการเข้าใจข้ามภาษาและแนวทางการแก้ปัญหาเมื่อมีการนำมาใช้ในภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

1) *กรอบความคิดที่อิงวัฒนธรรม* คือความคิดหรือคำที่บ่งวัฒนธรรม เช่น ความคิดเกี่ยวกับกีฬา *football* ของชาวอังกฤษซึ่งเมื่อเอามาใช้ในภาษาไทยก็ไม่สามารถหาคำมาใช้กับคำนี้ได้เนื่องจากไม่ปรากฏในวัฒนธรรมไทยมาก่อน จึงคงใช้คำดังกล่าวต่อไปในรูปของการทับศัพท์ คือ *ฟุตบอล* ในขณะที่ความคิดหรือคำศัพท์ที่จัดว่าเป็นสากลหรืออยู่ในส่วนที่เหลื่อมซ้อนกันทางวัฒนธรรมและเป็นรูปธรรมจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการแปลมากนักหรือไม่เป็นปัญหาต่อการแปลเลย เช่น *father mother tree sky eat walk* ฯลฯ

2) *องค์กรความคิดที่อิงวัฒนธรรม* มักได้แก่องค์กรความคิดในเรื่องของคำบอกสถานที่ (หรือที่มีปรากฏเป็นคำบุพทในภาษาอังกฤษนั่นเอง) ดังในภาษาซาลคาตองโก มิคสเทค (Chalcatongo Mixtec)³ ที่พูดกันในเม็กซิโกตะวันตกนั้นไม่มีคำบุพทใช้ คำบอกสถานที่ต่างๆ จะเข้าใจได้จากการวางแบบเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical projection) เอาจากคำศัพท์ส่วนต่างๆ ของร่างกาย หากเราพูดว่า *ก้อนหินอยู่ใต้โต๊ะ* ในภาษามิกสเทคจะเป็น *ก้อนหินอยู่ท้องโต๊ะ* หากเราพูดว่า *เขาอยู่บนภูเขา* ในภาษามิกสเทคจะต้องบอกว่า *เขาอยู่หัวเขา* ซึ่งสำหรับในภาษาไทยถึงแม้ว่าจะมีคำบุพท ได้แก่ *ใต้ บน* ฯลฯ ที่ชัดเจนกว่า แต่เราก็สามารถที่จะสร้างหรือเข้าใจระบบคิดดังกล่าวได้

3) *ความคิดที่เป็นนัยเชิงปริชาน* ที่สำคัญเช่น อุปลักษณ์ (metaphor) และนามนัย (metonymy) ซึ่งไม่สามารถจะถ่ายทอดความหมายให้ตรงตามความหมายเดิมได้หากปราศจากความรู้ความเข้าใจทางสังคมและวัฒนธรรมของภาษานั้นอย่างลึกซึ้ง ยกตัวอย่างสำนวนอังกฤษที่ว่า *It's a piece of cake* ซึ่งมีนัยหรือความหมายเป็นเชิงอุปลักษณ์ จะไม่สื่อความหมายที่แท้จริงของสำนวนได้หากจะมีการแปลตามตัวอักษรว่า *มัน*

³ อ้างอิงจาก Lakoff (1987, p. 313)

ก็แค่แค่ขึ้นเดียว แต่ก็ยังนับว่าโชคดีที่ในภาษาไทยมีสำนวนที่ให้ความหมายในลักษณะในทำนองเดียวกัน คือ ง่ายเหมือนปอกกล้วยเข้าปาก แม้ว่าความหมายตามตัวอักษรจะไม่เหมือนกันก็ตาม ส่วนความคิดที่เป็นนามนัยเช่นความเข้าใจที่จะตอบคำถามในภาษาอเมริกันอินเดียนเผ่าโอจิบวา (Ojibwa) ที่ว่า มาที่นี้ได้อย่างไร ซึ่งตามวิถีของภาษานี้จะต้องตอบว่า ฉันท้าวลงไปในเรื่อง อันเป็นการนำขั้นตอนแรกมาเป็นคำตอบแทนทั้งขบวนการมาโดยเร็ว⁴ หากเป็นสังคมวัฒนธรรมไทยก็จะตอบว่า มั่งเร็วจนมา ซึ่งเป็นขั้นตอนกลางๆ เป็นต้น

ในศาสตร์ด้านการแปลนั้นมีความตระหนักดีเกี่ยวกับปัญหาภาษาอังกฤษวัฒนธรรมและได้พัฒนากลวิธีการแปลที่สามารถแก้ไขปัญหานี้ให้ได้มากที่สุด งานที่สำคัญด้านการแปลซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีนำโดย Newmark (1988) ได้เสนอกลวิธีการแปลทั่วไป (global translation) ออกเป็นสองด้านเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ต่างๆ ในการแปลข้ามภาษา คือด้านการเน้นภาษาต้นฉบับและด้านการเน้นภาษาฉบับแปล⁵ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการแปลด้านละสี่วิธี คือ การเน้นภาษาต้นฉบับ ได้แก่ การแปลคำต่อคำ (word-for-word translation) การแปลตรงตัวภาษา (literal translation) การแปลตรงต่อภาษา (faithful translation) การแปลตรงความหมาย (semantic translation) และการเน้นภาษาฉบับแปล ได้แก่ การแปลดัดแปลง (adaptation) การแปลอิสระ (free translation) การแปลสำนวน (idiomatic translation) การแปลสื่อสาร (communicative translation) โดยไล่ลำดับจากความใกล้เคียงภาษาต้นฉบับมากที่สุดไปสู่น้อยที่สุดหรือใกล้เคียงกับภาษาฉบับแปลมากที่สุด ในศาสตร์การแปลนั้นอาจแบ่งวิธีการแปลได้อีกเป็นการแปลเฉพาะที่ (local translation) เช่น การเพิ่ม การลด การขยาย การปรับเปลี่ยน ฯลฯ (Zakhir, 2009)

การยืมภาษาเป็นปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแปลและการเข้าใจข้ามภาษา มีงานศึกษาจำนวนมากไม่น้อยที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการยืมภาษาที่สำคัญ ซึ่งในระดับสากลนั้นมีการศึกษาที่เป็นที่ทราบกันในช่วงกว้างเช่น Lingladies4loanwords (2011) จำแนกการยืมภาษาออกเป็นสามแนวทางคือการนำเข้า (importation) การแทนที่ (substitution) และการแทนที่บางส่วน (partial substitution) การนำเข้าอาจอยู่ในฐานะคำต่างประเทศ (foreign word) หรือคำยืม (loan word) การแทนที่อาจมีรูปแบบเป็นการยืมสร้าง (loan coinage) และยืมความหมาย (loan meaning) การยืมสร้างอาจเป็นในรูปแบบของการยืมก่อรูป (loan formation) และการยืมสร้างสรรค์ (loan creation) การยืมก่อรูปอาจเป็นในรูปแบบของการยืมแปล (loan translation) และการยืมถอดความ (loan rendering)

สำหรับการยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยนั้น มีงานศึกษาวิจัยที่สำคัญเช่น อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547) ซึ่งศึกษาวิวัฒนาการของการยืมคำและการบัญญัติศัพท์ในสังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่สังคมไทยเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นสังคมสมัยใหม่ตามโลกตะวันตกจนถึงปัจจุบัน ผลการศึกษา

⁴ อ้างอิงจาก Lakoff (1987, p. 78)

⁵ ด้านแรกมักเป็นการแปลเพื่อให้ได้ข้อมูล เช่น การแปลคัมภีร์ ตารา ฯลฯ ด้านที่สองเพื่อความสุนทรีย์ เช่น การแปลนวนิยาย เป็นต้น

แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการสามขั้นตอนคือ ขั้นแรกเป็นการยืมคำหรือการทับศัพท์ การยืมปน การสร้างศัพท์โดยใช้คำไทย และการสร้างศัพท์ใช้พร้อมคำยืม ขั้นที่สองเป็นการสร้างศัพท์โดยจำกัดความ การสร้างศัพท์พร้อมการทับศัพท์ และการสร้างศัพท์โดยใช้คำบาลีสันสกฤต และขั้นสุดท้ายเป็นการปนคำภาษาอังกฤษในภาษาไทย และการสร้างศัพท์โดยแปลตรงตัว

สำหรับแนวคิดด้านอรรถศาสตร์ปริชานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาการยืมคำเรียกขึ้นส่วนรายนต์นั้น เป็นการพิจารณาจำแนกหมวดหมู่และโครงสร้างหมวดหมู่เป็นสำคัญ ซึ่งผลของการศึกษาสามารถแสดงมโนทัศน์ หรือโลกทัศน์และวัฒนธรรมของผู้คนได้ การศึกษาความหมายแนวนี้มีความเห็นว่าการที่จะทำความเข้าใจสรรพสิ่งใดก็ตามในโลกนี้ เราต้องทำความเข้าใจทั้งหมวดหมู่ ไม่ใช่แต่สิ่งนั้นๆ เพียงลำพัง ในทัศนะเดิมซึ่งเป็นมุมมองแบบวัตถุนิยม (objectivist view) นั้นหมวดหมู่คือการมีคุณสมบัติร่วม (common properties) แต่ในอรรถศาสตร์ปริชานมองหมวดหมู่ว่ามีความซับซ้อนมากกว่านี้ คือการเป็นหมวดหมู่นั้นสมาชิกไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติร่วมกันเสมอไป สามารถเป็นสมาชิกในหมวดหมู่เดียวกันได้โดยเชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ และหมวดหมู่มีความเป็นพลวัตเปลี่ยนแปลงได้ สามารถขยายได้โดยไปทับซ้อนกับหมวดหมู่อื่นๆ ดังที่ปรากฏความหมายเชิงภาพพจน์ต่างๆ ได้แก่ อุปลักษณ์ (metaphor) นามนัย (metonymy) และมโนภาพ (mental image) อื่นๆ ซึ่งมีความหมายที่ไม่ตรงกับความหมายเดิม

อุปลักษณ์ในมุมมองอรรถศาสตร์ปริชาน (Lakoff and Johnson, 1980, 1999; Lakoff and Turner, 1989; Lakoff, 1987, 1993; Kövecses, 2000, 2002) เกี่ยวข้องอย่างมากในการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่จำกัดอยู่เฉพาะกับภาษาเท่านั้น ยังเป็นเรื่องของความคิด (thought) และการกระทำอีกด้วย (action) ไม่ว่าเราจะคิด ทำ หรือพูด ล้วนอยู่บนพื้นฐานของอุปลักษณ์ทั้งสิ้น ดังนั้นอุปลักษณ์จึงเป็นเรื่องธรรมชาติหรือพื้นฐานของมนุษย์ จึงเรียกว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor) ความคิดเรื่องอุปลักษณ์ได้แบ่งออกเป็นสองแนวคือ แนวสหสัมพันธ์ในประสบการณ์ (correlation in experience) และแนวความคล้ายคลึง (resemblance) อุปลักษณ์สหสัมพันธ์ในประสบการณ์เป็นกรอบจินตภาพ (image schema) ที่เชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ทางกายภาพสองอย่างที่เป็นอิสระจากกัน มักได้แก่ประสบการณ์ด้านทิศทาง (orientations) ซึ่งมีโดเมนหลักเช่น ขึ้น-ลง หน้า-หลัง เปิด-ปิด ฯลฯ ประสบการณ์ด้านบรรจุภัณฑ์ (container) เช่น ใน-นอก เต็ม-ว่าง ฯลฯ และอาจมีประสบการณ์ด้านอื่นๆ อีก ได้แก่ เส้นทาง (path) ส่วน-ทั้งหมด (part-whole) ฯลฯ ส่วนอุปลักษณ์ความคล้ายคลึงนั้นเป็นแนวคิดการเปรียบเทียบซึ่งมีโดเมนต้นกำเนิด (source domain) เป็นสิ่งอื่นที่มีความเด่นหรือชัดเจนกว่า โดเมนเป้าหมาย (target domain) ซึ่งโดเมนต้นกำเนิดมักเป็นสิ่งแวดล้อมในวัฒนธรรมนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของคน สัตว์ หรือพืชก็ตาม (Lakoff, 1993; Kövecses, 2002, 2005, 2010, 2015; Deignan and Potter, 2004)

สำหรับนามนัยเชิงมโนทัศน์ (conceptual metonymy) เป็นปริชานขั้นพื้นฐานด้วยการใช้ลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่สามารถเข้าใจได้ดีหรือรับรู้ได้ง่ายในวัฒนธรรมนั้นๆ แทนอีกสิ่งหนึ่งที่สัมพันธ์กัน แตกต่างจากอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ที่มีโดเมนต้นกำเนิดเป็นสิ่งอื่นๆ ที่ไม่สัมพันธ์กับโดเมนเป้าหมาย (Warren, 1999) โดย

Lakoff and Johnson (1980) ได้นำเสนอความสัมพันธ์ในลักษณะของนามนัยหลายรูปแบบ อย่างน้อยได้แก่ [A PART FOR THE WHOLE] [THE PLACE FOR THE EVENT] [THE PLACE FOR AN INSTITUTION] [CONTROLLER FOR CONTROLLED] เป็นต้น ทั้งนี้การศึกษาในระยะต่อมา เช่น Ruiz de Mendoza (2000) Ruiz de Mendoza & Pérez (2001) Ruiz de Mendoza and Santibáñez (2003) ได้แบ่งนามนัยออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ได้แก่ ต้นกำเนิดในเป้าหมาย (SOURCE IN TARGET: a source sub-domain stands for a target domain) หรือต้นกำเนิดย่อยแทนเป้าหมาย และเป้าหมายในต้นกำเนิด (TARGET IN SOURCE: a source domain stands for a target sub-domain) หรือต้นกำเนิดแทนเป้าหมายย่อย

ในบริบทภาษาไทยมีงานวิจัยเชิงอรรถศาสตร์ปริชานที่เกี่ยวกับคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ ได้แก่ อัญชลีสิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2563) ศึกษาระบบคำเรียกชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์ไทยในมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาน โดยครอบคลุมหน้าที่สื่อสาร วากยสัมพันธ์ ความหมาย และมโนทัศน์ มีผลการวิจัยพบว่าในด้านหน้าที่การสื่อสารนั้นมีการสื่อหน้าที่ของชิ้นส่วน (ทั้งทางตรงและอ้อม) และรูปลักษณะ (ทั้งรูปจริงและรูปอุปมาอุปไมย) ในด้านวากยสัมพันธ์จำแนกคำได้เป็น 6 ลักษณะ ได้แก่ คำมูล คำซับซ้อน นามวลี กริยาวลี ประโยค และการแปลงเป็นนาม ซึ่งกลวิธีประโยคแสดงประโยคสี่ประเภทที่แตกต่างกันตามความซับซ้อน ได้แก่ ประโยคพื้นฐาน ประโยคพื้นฐานกริยาซับซ้อน ประโยคแปร และประโยคประสม ในด้านความหมายนั้นแบ่งคำออกเป็นสองชนิดหลักคือคำที่มีความหมายที่โปร่งใสและคำที่มีความหมายเชิงจินตภาพ ซึ่งความหมายเชิงจินตภาพ ได้แก่ 1) ความหมายอุปมาอุปไมยแสดงสิ่งของ (เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย ภาวะ วัสดุ และส่วนประกอบตัวบ้าน) มนุษย์ สัตว์ และพืช 2) ความหมายนามนัย แสดงหน้าที่ ตำแหน่ง รูปทรง วัสดุ และอวัยวะที่เกี่ยวข้อง และ 3) ความหมายค่านามนัย ใช้เมื่อชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์ยากต่อการระบุ

อีกงานหนึ่งคือ Wongwattana (Forthcoming) ศึกษาวิเคราะห์ปริชานเชิงสื่อสารเกี่ยวกับคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ในภาษาไทย มีจำนวนข้อมูลคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ 1,000 คำเช่นกัน มีผลการวิจัยพบว่ากลวิธีการเรียกชื่อที่นิยมนั้นปริชานมีอิทธิพลต่อความเข้าใจชิ้นส่วนรถยนต์ในสภาวะวัฒนธรรมไทยมากเกือบร้อยละ 80 ในคำเรียกชิ้นส่วนเชิงอุปมาอุปไมยนั้นพบเป็นแบบความคล้ายคลึงที่ช่วยทำให้คำศัพท์มีเนื้อหาความชัดเจนมากและช่วยในการวางกรอบแนวคิดเกี่ยวกับชิ้นส่วนรถยนต์ ส่วนในคำเรียกเชิงนามนัยนั้นปรากฏทั้งแบบต้นกำเนิดในเป้าหมาย ซึ่งสามารถใช้เน้นข้อมูลของแต่ละชิ้นส่วนรถยนต์ได้ และเป้าหมายในต้นกำเนิด ซึ่งเป็นประโยชน์เมื่อชิ้นส่วนรถยนต์นั้นยากต่อการระบุ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวนี้ได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานของการวิจัยเรื่องกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์นี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ (auto-part terms) ในงานวิจัยนี้หมายถึง คำ (words) หรือวลี (phrases/clauses) ที่ใช้เรียกชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์ต่างๆ ของรถยนต์ (auto parts) ซึ่งรวมถึงอะไหล่รถยนต์

(spare parts) ทั้งนี้ไม่รวมถึงวัสดุสิ้นเปลือง อุปกรณ์ช่างซ่อม และวัสดุตกแต่งต่างๆ เช่น สี น้ำมันล้างรถ ขี้ผึ้ง เคลือบเงารถ ที่วางแก้ว ฯลฯ โดยมีจำนวนข้อมูลคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ที่เป็นภาษาอังกฤษพร้อมคำยืมภาษาไทยจำนวน 1,000 คู่ จากแหล่งข้อมูลงานวิจัยที่ผ่านมาได้แก่ Wongwattana (Forthcoming)

การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มจากการจำแนกคำเรียกฯ เป็นหมวดหมู่คำยืมในชั้น/ระดับจากหมวดหมู่ใหญ่ เป็นหมวดหมู่ย่อยไล่ระดับลงไป โดยพิจารณาเป็นรายคำ ดังตัวอย่าง

- *cylinder* ยืมมาโดยการแปล ด้วยวิธีแปลตรงตัวภาษา (literal translation) เป็น *กระบอกสูบ* ฯ
- *axle stand* ยืมมาโดยการแปล ด้วยวิธีแปลตรงความหมาย (semantic translation) เป็น *ขาตั้งรับเพลลา* ซึ่งเป็นคำที่มีโครงสร้างเหมือนประโยค ฯ
- *battery* ยืมมาโดยการยืมตรง ด้วยการใช้เป็นภาษาต่างประเทศ เป็น *แบตเตอรี่* ฯ
- *keel* ยืมมาโดยการสร้างใหม่ ด้วยวิธีทางอรรถศาสตร์ปริชาน/อุปลักษณความคล้าย (resemblance metaphor) เป็น *กระดูกงู* ฯ (รูปร่างเด่น โดเมนต้นกำเนิดคือกระดูกงู โดเมนเป้าหมายคือ ชิ้นส่วนรถยนต์) ฯ
- *bundle* ยืมมาโดยการสร้างใหม่ ด้วยวิธีทางอรรถศาสตร์ปริชาน/นามนัย (metonymy) เป็น *กันกระแทก* (หน้าที่เด่น) ฯ

ฯลฯ

ทั้งนี้มีการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนาประกอบเพื่อแสดงถึงความสำคัญของแต่ละกลวิธี จากนั้นวิเคราะห์ลักษณะทางปริชานที่สัมพันธ์กับกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ภาษาไทยอย่างน้อยได้แก่ความสัมพันธ์ของภาษาและวัฒนธรรมในภาษาอังกฤษและภาษาไทยจากจำนวนคำศัพท์ถึงวัฒนธรรมของทั้งสองภาษา ซึ่งจะสัมพันธ์กับจำนวนกลวิธีการยืมบางกลวิธี ได้แก่ กลวิธีการยืมตรงและการสร้างใหม่ และปัญหาในการติดต่อสื่อสารข้ามภาษาและวัฒนธรรม และพิจารณาทัศนคติของคนไทยต่อภาษาอังกฤษจากจำนวนกลวิธีการยืมตรงและการยืมแปล ซึ่งหากสองกลวิธีแรกมีมากเท่าใดก็หมายความว่าคนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษมากเท่านั้น

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ภาษาไทยจากภาษาอังกฤษสามารถแสดงให้เห็นถึงกลวิธีการยืมภาษาและลักษณะปริชานที่เกี่ยวข้องกับการยืมภาษา ดังนี้

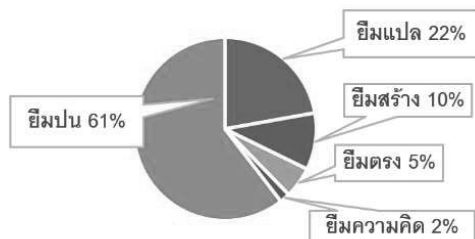
1. กลวิธีการยืมภาษาคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์

กลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ภาษาไทยกล่าวได้ในสองประเด็นได้แก่ ลักษณะของกลวิธีการยืมและการกระจายของกลวิธีการยืม

1.1 ลักษณะของกลวิธีการยืม

ในการศึกษาวิเคราะห์รายชื่อคำเรียกชิ้นส่วนรศยนต์ภาษาไทยที่ยืมจากภาษาอังกฤษจำนวน 1,000 คำนั้น พบลักษณะกลวิธีการยืมภาษาอย่างน้อย 4 กลวิธีหลัก ได้แก่ การยืมตรง (importation) การยืมแปล (loan translation) การยืมความคิด (loan idea) และการยืมสร้าง (loan creation) อย่างไรก็ตามคำเรียกชิ้นส่วนรศยนต์ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 61 เป็นในลักษณะที่มีหลายกลวิธีปะปนกันซึ่งในที่นี้เรียกว่าการยืมปน (loan hybrid) คำยืมที่เป็นลักษณะกลวิธีเดียวมีจำนวนน้อยกว่ามาก คือคำยืมแปลมีจำนวนร้อยละ 22 คำยืมสร้างมีร้อยละ 10 คำยืมตรงมีร้อยละ 5 และคำยืมความคิดมีร้อยละ 2 ตามลำดับ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สัดส่วนร้อยละของคำเรียกชิ้นส่วนรศยนต์ในกลวิธีต่างๆ

ในแต่ละกลวิธีที่พบโดยลำดับจากความเป็นภาษาต่างประเทศมากที่สุดไปสู่น้อยที่สุดคือ การยืมตรง การยืมแปล การยืมความคิด และการยืมสร้าง รวมถึงการยืมปนมีรายละเอียดและลักษณะปลีกย่อยแตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้

1.1.1 การยืมตรง

การยืมตรงหรือการนำเข้ามาหมายถึงชื่ออะไหล่ในภาษาอังกฤษนำมาใช้โดยตรงในภาษาไทยโดยไม่มีการใช้คำไทยแทนที่ อาจมีการปรับเสียงหรือโครงสร้างเพื่อให้เข้ากับภาษาไทย ซึ่งปรากฏคำใช้ในภาษาไทยสองกรณีได้แก่

1) **คำต่างประเทศ (foreign word)** หรือที่เรียกกันว่าเป็นการใช้ “ทับศัพท์” มักเป็นคำเรียกชิ้นส่วนรศยนต์ที่ประกอบด้วยคำสมาชิกคำเดียว อาทิ คำว่า *battery* ปรากฏใช้ในภาษาไทยคือ *แบตเตอรี่* โดยเสียงที่ไม่มีในภาษาไทยคือเสียง retroflex /r/ นั้นมีการนำเสียง trill /r/ ในภาษาไทยซึ่งใกล้เคียงมาใช้แทน รวมถึงมีการเพิ่มเสียงวรรณยุกต์ คำว่า *joint* ปรากฏใช้เป็น *ยอย* โดยใช้เสียง palatal semi-vowel /j/ แทนเสียง front-palatal affricate /tʃ/ ในภาษาอังกฤษ และอาจรวมถึงคำที่ประกอบด้วยคำสมาชิกสองคำหากเป็นคำประสม อาทิ คำว่า *drum brake* ปรากฏใช้ในภาษาไทยคือ *ดรัมเบรก*

2) **คำลากโครงสร้าง (loan word)** เป็นการปรับโครงสร้างคำยืมที่มีคำสมาชิกมากกว่าหนึ่งคำ เพื่อให้อยู่ในระบบหรือสะกดต่อไวยากรณ์ภาษาไทย ซึ่งเป็นการลากเข้าโครงสร้างต่างๆ ดังนี้

- ก. ลากโครงสร้างเป็นนามวลี อาทิ *diesel pump spring* ซึ่งเป็นนามวลีในภาษาอังกฤษ มีการลากโครงสร้างเป็น *สปริงปั๊มดีเซล* ซึ่งเป็นนามวลีในภาษาไทย เพื่อให้คำนามหลักอยู่ในตำแหน่งหน้าสุดไล่ถัดไปถึงคำขยายท้ายสุด โดยคงคำสมาชิกต่างประเทศไว้ทั้งหมด
- ข. ลากโครงสร้างเป็นประโยค อาทิ *disc brake clips* ซึ่งเป็นนามวลีในภาษาอังกฤษ มีการลากโครงสร้างเป็น *ก๊ีบล็อคดีสเบรก* ซึ่งเป็นประโยคในภาษาไทย โดยเพิ่มกริยา *ล็อค* เข้ามาซึ่งเป็นการยืมตรงเช่นกัน ทั้งคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ยังคงประกอบด้วยคำต่างประเทศทั้งหมด
- ค. โครงสร้างคำประสม อาทิ *shim* มีการลากเข้าระบบคำประสมภาษาไทยในรูปแบบ คำบ่งกลุ่มนาม-คำนาม คือ *แผ่นชิม* โดยเพิ่มคำบ่งกลุ่มนามภาษาไทยให้กับคำต่างประเทศ⁶

1.1.2 การยืมแปล

การยืมแปล หมายถึง การแทนที่ (substitution) คำเรียกอะไหล่รถยนต์ในภาษาอังกฤษด้วยภาษาไทยโดยวิธีการแปล ซึ่งมีสองลักษณะ ดังนี้

1) *การแปลตรงตัวภาษา (literal translation)* เช่น *piston skirt* แปลเป็น *กระโปรงลูกสูบ upper control arms* แปลเป็น *แขนควบคุมบน* ฯลฯ

2) *การแปลตรงความหมาย (semantic translation)* มีหลายลักษณะซึ่งจัดเป็นการแปลเฉพาะที่ที่สำคัญมีดังนี้

- ก. การเปลี่ยนหมวดหมู่คำ โดยไม่จำเป็นต้องรักษาความเป็นหมวดหมู่คำเดิมในภาษาอังกฤษ เช่น *adjusting* ซึ่งเป็นนาม แต่แปลเป็นกริยา *ปรับ* ในภาษาไทย คำว่า *fuel filter* นำมาใช้ในภาษาไทยเป็น *กรองเชื้อเพลิง* โดยมีคำนาม *filter* แปลเป็นกริยา *กรอง* ฯลฯ
- ข. การปรับโครงสร้าง โดยไม่จำเป็นต้องรักษาโครงสร้างเดิมในภาษาอังกฤษ อาทิ *power train* เป็นนามวลี แต่แปลเป็น *ขบวนส่งกำลัง* ซึ่งเป็นโครงสร้างประโยค เนื่องจากมีกริยาแสดงเหตุการณ์ปรากฏร่วมกับหน่วยนามร่วม (arguments) คือ เครื่องมือ (instrument) และผู้ทรงสภาพ (patient) (Givón, 2001)
- ค. การเพิ่มคำบ่งกลุ่มนาม (class-term) เพื่อเป็นคำนามหลัก เมื่อแปลคำกริยาที่ผันเป็นคำนาม เช่น คำว่า *slider* แปลเป็น *แกนเลื่อน* โดยเพิ่ม *แกน* เพื่อทำหน้าที่เป็น

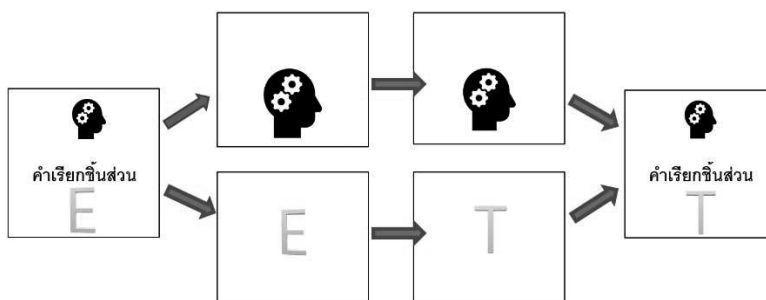
⁶ ดูรายละเอียดคำประสมไทยได้จาก อัญชลี สิงห์น้อย (2548)

คำนามหลัก คำว่า *accelerator* แปลเป็น *คันเร่ง* โดยเพิ่ม *คัน* เพื่อทำหน้าที่เป็นคำนามหลัก ฯลฯ

- ง. การตัดคำที่ไม่จำเป็น อาทิ *paint protection film* แปลเป็น *กันรอย* ซึ่งตัดไม่แปลคำว่า *film* เนื่องจากเป็นที่เข้าใจกันในแวดวงนี้
- จ. การเจาะจง อาทิ *shield* 'โล่' มีความหมายในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ในภาษาอังกฤษว่า '*เครื่องหุ้ม เครื่องกำบัง*' นำมาแปลโดยให้ความหมายชัดเจนเจาะจงลงไปว่า *ขอบยางหุ้มกันชน*

1.1.3 การยืมความคิด

การยืมความคิดหมายถึงการยืมเฉพาะความคิดที่เกี่ยวกับชิ้นส่วนรถยนต์เท่านั้นไม่รวมถึงความหมาย โดยการแทนที่ความหมายของภาษาเดิมด้วยความหมายใหม่ในมโนทัศน์ไทย ให้ความหมายแตกต่างจากความหมายของภาษาเดิม ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การยืมความคิดคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จากภาษาอังกฤษ (E) สู่ภาษาไทย (T)

ในทางภาษาศาสตร์นั้นภาษามีความหมายที่แบ่งได้เป็นสองประเภทคือความหมายตามรูปภาษา (semantic meaning) และความหมายตามการตีความในบริบทการใช้ภาษา (pragmatic meaning) หรือที่ทางวินปฏิบัติศาสตร์เรียกว่าสาร (message) หรือเจตนา (speech purpose) ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนความหมายตามรูปภาษาเสมอไป ความหมายของชื่อชิ้นส่วนรถยนต์ที่ว่าเปลี่ยนไปนั้นจึงแบ่งได้เป็นสองกรณีได้แก่ กรณีที่ความหมายตามรูปภาษาเปลี่ยนเนื่องจากรูปภาษาเปลี่ยนแต่สารยังคงเดิม และกรณีที่ความหมายตามรูปภาษาเปลี่ยนและสารเปลี่ยนไปด้วย

1) **สารคงเดิม** อาทิ คำว่า *air dryer* ปรากฏใช้ในภาษาไทยคือ *กรองดักน้ำ* จากความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของอะไหล่ชิ้นนั้นซึ่งเป็นสารเดิม มากกว่าที่จะแปลเป็น *เป่าอากาศ* หรือ *เป่าแห้ง* ซึ่งมีความหมายตามรูปภาษาของคำเดิม

2) **สารเปลี่ยน** เช่น คำว่า *Body Cladding* ใช้เป็น *บันไดข้างรถยนต์* จากหน้าที่การใช้งานมากกว่าที่จะแปลเป็น *ที่หุ้มตัวถัง* ซึ่งมีความหมายตามรูปภาษาและสารเดิม คำว่า *power windows* ปรากฏ

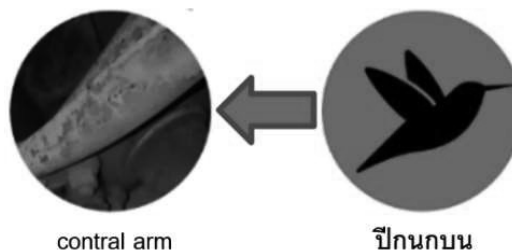
ใช้ในภาษาไทยคือ *กระจกไฟฟ้า* จากสารที่เป็นตัวขับเคลื่อนไฟฟ้าของอะไหล่ชิ้นนั้น มากกว่าที่จะแปลเป็นหน้าต่างกำลัง ฯลฯ

1.1.4 การยืมสร้าง

การยืมสร้าง หมายถึงการแทนที่คำเดิมด้วยการสร้างสรรคคำใหม่ในมุมมองจากมโนทัศน์ไทยเพื่อใช้เรียกชิ้นส่วนรถยนต์ไม่ใช่เป็นการถ่ายโอนดังเช่นการยืมสามกถวิธีที่ผ่านมา แบ่งได้เป็นสี่กถวิธีย่อยซึ่งมีทั้งกถวิธีเดี่ยว (single loan creation) และซับซ้อน (complex loan creation) ดังนี้

1) **การบัญญัติ (formulation)** หมายถึงการคิดคำขึ้นมาใหม่หรือนำคำไทยมาประกอบสร้างเป็นคำใหม่จากการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และ/หรือรูปร่างของชิ้นส่วนรถยนต์นั้นๆ เพื่อใช้เรียกชิ้นส่วนรถยนต์ที่ยากที่จะยืมมาโดยกถวิธียืมตรง ยืมแปล และการยืมความคิด ดังนั้นคำที่สร้างใหม่จึงเชื่อมโยงกับความหมายของคำเดิมได้ยากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการยืมอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่น คำว่า *gasket* บัญญัติเป็น *ปะเก็น* คำว่า *synchromesh* ซึ่งหมายถึง 'an automotive system for shifting gears in which the gears revolve at the same speed and so shift smoothly' บัญญัติเป็น *คันโยกเลื่อนตัวล้อเกียร์* คำว่า *bead* บัญญัติเป็น *ขอบลวดยาง* ฯลฯ

2) **การสร้างเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical creation)** หมายถึงการนำคำเรียกสิ่งอื่นๆ ในมโนทัศน์ไทยมาใช้เรียกชิ้นส่วนรถยนต์⁷ เช่น คำว่า *control arm* ปราบกฏใช้ในภาษาไทยคือ *ปีกนกบน* ด้วยกถวิธีการสร้างใหม่จากการอุปลักษณ์ผ่านอุปลักษณ์ไปถึงสัตว์ที่ปรากฏแวดล้อม โดยมี 'ปีกนก' เป็นโดเมนต้นกำเนิด (ซึ่งแสดงโลกทัศน์และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมภาษาอังกฤษที่นำเอาอวัยวะคือ *arm* มาใช้เรียกชิ้นส่วนรถยนต์) คำว่า *steering gear box* นำมาใช้เป็น *กระจกเพียงพวงมาลัย* ซึ่งทั้งสามคำในชื่อภาษาไทยล้วนเป็นการสร้างจากอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ไทยทั้งสิ้น ฯลฯ ดังภาพที่ 3

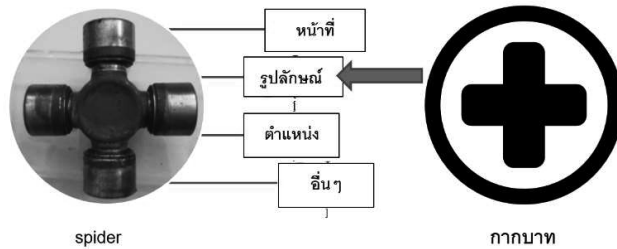

ภาพที่ 3 การสร้างเชิงอุปลักษณ์

⁷ Wongwattana (Forthcoming) และอัญชลี วงศ์วัฒนา (2563) ได้แสดงต้นกำเนิดของอุปลักษณ์ในคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จากแปดแหล่ง ได้แก่ SURROUNDING-OBJECT (CONTAINER TOOL HOUSEHOLD- ITEM BUILDING- PART DRESSING WEAPON และ NATURE) ANIMAL (BODY-PART KIND) HUMAN (BODY-PART ACT) และ PLANT (PLANT-PART KIND)

3) **การสร้างเชิงนามนัย (metonymic creation)** หมายถึงการนำคำเรียกสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชิ้นส่วนรถยนต์มาใช้เรียกชิ้นส่วนรถยนต์ในมโนทัศน์ไทย⁸ อาทิ spider ที่หมายถึงข้อต่อชนิดหนึ่งนำมาใช้เป็น กากบาท ในภาษาไทย ซึ่งเป็นการนำรูปลักษณะของชิ้นส่วนรถยนต์นี้มาใช้แทนโดเมนต้นกำเนิดของชื่อจึงเป็นรูปกากบาท ดังแสดงเป็นภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การยืมสร้างด้วยวิธีนามนัยเชิงมโนทัศน์

4) **การรวมสร้าง (combination)** เป็นกลวิธีซับซ้อนแตกต่างจากสามวิธีแรก หมายถึงในคำเรียกชื่อหนึ่งๆ ที่มีสมาชิกคำมากกว่าหนึ่งสามารถรวมเอาวิธีการสร้างได้หลายลักษณะ เช่น *tire sidewall* นำมาใช้เป็น *แก้มยาง* ซึ่ง *แก้ม* เป็นการยืมสร้างด้วยเชิงอุปลักษณะจากอวัยวะเพื่อแทน *sidewall* และ *ยาง* เป็นการยืมสร้างเชิงนามนัยจากวัสดุต้นที่ใช้ประกอบ *tire* คำว่า *bonnet* นำมาใช้เป็น *ฝากระโปรงหน้า* ซึ่งเป็นการรวมสร้างเชิงอุปลักษณะจากเครื่องแต่งกายและบัญญัติคำ ฯลฯ

1.1.5 การยืมปน

การยืมปนหมายถึงการใช้กลวิธีการยืมข้างต้นมากกว่าหนึ่งกลวิธีปะปนกันในคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์หนึ่งๆ โดยมีทั้งชื่อที่มีการยืมปนสองวิธี สามวิธี และสี่วิธี ดังนี้

1) **การยืมปนสองกลวิธี** พบเต็มกระสวนทุกรูปแบบหรือในทุกรูปแบบของความน่าจะเป็น (probability) ซึ่งแต่ละวิธีปรากฏเพียงครั้งเดียวในแต่ละรูปแบบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงรูปแบบความน่าจะเป็นในการปรากฏของกลวิธีการยืมปนสองกลวิธี

	การยืมตรง	การยืมแปล	การยืมความคิด	การยืมสร้าง
การยืมตรง		√	√	√
การยืมแปล			√	√
การยืมความคิด				√
การยืมสร้าง				

⁸ Wongwattana (Forth coming) ได้แสดงต้นกำเนิดของนามนัยในคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จากแปดแหล่ง ได้แก่ FUNCTION PART MATERIAL POSITION INVOLVED-ORGAN MOTION SOUND และ NETWORK

- ก. ยืมตรง-ยืมแปล เช่น คำว่า *fuse box* ยืมมาใช้เป็น *กล่องฟิวส์* ซึ่ง *กล่อง* เป็นการยืมแปล และ *ฟิวส์* เป็นการยืมตรง คำว่า *wire feeler gauge* ยืมมาใช้เป็น *เกจลวดสอด* ซึ่ง *เกจ* เป็นการยืมตรง และ *ลวดสอด* เป็นการยืมแปล ฯลฯ
- ข. ยืมตรง-ยืมความคิด เช่น คำว่า *compressor barrel* ยืมมาใช้เป็น *กระบอกสูบคอมแอร์* ซึ่ง *กระบอกสูบ* เป็นการยืมความคิด โดยแทนที่ความหมายของ *barrel* 'ถัง' ในขณะที่ *คอมแอร์* เป็นการยืมตรง คำว่า *evaporator* ยืมมาใช้เป็น *คอยล์เย็น* มีคำว่า *คอยล์* เป็นการยืมตรง และ *เย็น* แทนที่ความหมายของ *evaporate* 'ระเหย' ฯลฯ
- ค. ยืมตรง-ยืมสร้าง เช่น คำว่า *automotive transmission* ยืมมาใช้เป็น *กระปุกเกียร์* ซึ่ง *กระปุก* เป็นการยืมสร้างเชิงอุปสรรคณ์มาจากภาษาจีน ในขณะที่ *เกียร์* เป็นการยืมตรง คำว่า *gasoline pump* ยืมมาใช้เป็น *ปั้มดีเซล* มีคำว่า *ปั้ม* เป็นการยืมตรง และ *ดีเซล* เป็นการยืมสร้างเชิงนามนัยจากเสียงของชิ้นส่วนนี้เวลาทำงานคือมีเสียงดัง *ดีเซล* ฯลฯ
- ง. ยืมแปล-ยืมความคิด เช่น คำว่า *wing mirror* ยืมมาใช้เป็น *กระจกมองข้าง* ซึ่ง *กระจก* เป็นการยืมแปล ในขณะที่ *ข้าง* เป็นการยืมความคิด คำว่า *idle speed adjusting screw* ปรากฏใช้ในภาษาไทยคือ *เกลียวปรับเดินเบา* ซึ่งคำว่า *screw* แปลเป็น *เกลียว* คำว่า *adjusting* แปลเป็น *ปรับ* คำว่า *speed* 'เร็ว' ถูกแทนที่ด้วย *เดิน* และคำว่า *idle* 'ว่าง' ถูกแทนที่ด้วย *เบา* ฯลฯ
- จ. ยืมแปล-ยืมสร้าง เช่น คำว่า *front grille* ยืมมาใช้เป็น *กระจังหน้า* ซึ่ง *กระจัง* เป็นการยืมสร้างเชิงอุปสรรคณ์จากชื่อลายไทยแบบหนึ่ง ในขณะที่ *หน้า* เป็นการยืมแปล คำว่า *wheel cover* นำมาใช้เป็น *กระทะล้อ* ซึ่ง *กระทะ* เป็นการยืมสร้างเชิงอุปสรรคณ์จากสิ่งของ และ *ล้อ* เป็นการยืมแปล ฯลฯ
- ฉ. ยืมความคิด-ยืมสร้าง เช่น คำว่า *speed upper* ยืมมาใช้เป็น *กล่องยกหัวฉีด* ซึ่ง *กล่อง* เป็นการยืมสร้าง ในขณะที่ *หัวฉีด* เป็นการยืมความคิดโดยเปลี่ยนความหมายจากเดิมคือ 'ตัวยกความเร็ว' คำว่า *body cladding* ยืมมาใช้เป็น *กาบข้าง* ซึ่ง *กาบ* เป็นการสร้างเชิงอุปสรรคณ์จากเปลือกหุ้มด้านนอกของพืช เช่น *กล้วย* และ *ข้าง* เป็นการยืมความคิดโดยเปลี่ยนความหมายมาจาก 'ตัว' ฯลฯ

2) *การยืมปนสามกลวิธี* พบเต็มกระสวนคือสี่รูปแบบหรือทุกรูปแบบของความน่าจะเป็น ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 รูปแบบความน่าจะเป็นในการปรากฏของกลวิธีการยืมปณสามวิธี

- ข. ยืมตรง-ยืมแปล-ยืมความคิด อาทิ คำว่า *windshield wiper motor* นำมาใช้เป็นมอเตอร์ปัดน้ำฝน ซึ่ง มอเตอร์ เป็นการยืมตรงจาก *motor* ปัด เป็นการยืมแปลจาก *wiper* และ น้ำฝน เป็นการยืมความคิดจาก *windshield*
- ช. ยืมตรง-ยืมแปล-ยืมสร้าง อาทิ คำว่า *valve spring retainer* นำมาใช้เป็น ฐานรองสปริงลิ้น ซึ่ง ฐานรอง เป็นการยืมแปลมาจาก *retainer* สปริง เป็นการยืมตรงมาจาก *spring* และ ลิ้น เป็นการยืมสร้างเชิงอุปลักษณะจากอวัยวะเพื่อใช้แทน *valve*
- ฉ. ยืมตรง-ยืมความคิด-ยืมสร้าง อาทิ คำว่า *brake fluid reservoir* นำมาใช้เป็น กระจุกน้ำมันเบรก ซึ่ง กระจุก เป็นการยืมสร้างเชิงอุปลักษณะจากสิ่งของ น้ำมัน เป็นการยืมความคิดใช้แทน 'ของเหลว' และ เบรก เป็นการยืมตรง
- ญ. ยืมแปล-ยืมคิด-ยืมสร้าง อาทิ คำว่า *flywheel ring gear* นำมาใช้เป็น เฟืองแหวนล้อตุนก่าลัง ซึ่ง เฟือง เป็นการยืมสร้างเชิงอุปลักษณะจากพืชคือผลมะเฟือง แหวน เป็นการยืมแปล และ ล้อตุนก่าลัง เป็นการยืมความคิด ซึ่งมีความหมายของตัวภาษาเปลี่ยนจากคำเดิม 'บินหรือล่องลอยในอากาศ' (คำว่า ล้อ ก็เป็นการยืมแปล)

3) **การยืมปณสี่กลวิธี** อาทิ คำว่า *valve seat cylinder head* ยืมมาใช้เป็น ฝาสูบป่าวาล์ว โดย ฝายืมความคิดมาจาก *head* สูบ (ซึ่งย่อมาจาก ลูกสูบ) ยืมแปลจาก *cylinder* ป่า เป็นการยืมสร้างเชิงอุปลักษณะจากอวัยวะเพื่อใช้แทน *seat* และ วาล์ว ยืมตรงมาจาก *valve* เป็นต้น

1.2 ความน่าจะเป็นของการกระจายของกลวิธีการยืมภาษาในคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์

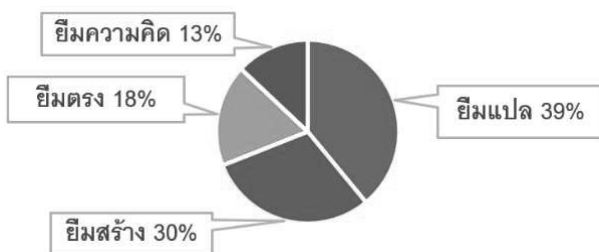
ความน่าจะเป็นของการกระจายของกลวิธีการยืมภาษาในคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์หมายถึงการที่กลวิธีการยืมภาษาหนึ่งๆ สามารถปรากฏในคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์ประเภทต่างๆ แสดงเป็นตัวอย่างจากกลวิธีการยืมแปลได้ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ความน่าจะเป็นของการกระจายของกลวิธีการแปลในหมวดหมู่คำเรียกขึ้นส่วนรายนต์

ภาพที่ 6 แสดงให้เห็นว่ากลวิธีการยืมแปลสามารถปรากฏในคำเรียกขึ้นส่วนรายนต์ภาษาไทยได้ถึงแปดประเภท ได้แก่ 1) คำที่มีการยืมแปลเดี่ยว 2) คำที่มีการยืมปนสองวิธีชนิดที่ 1 [ยืมแปล-ยืมตรง] 3) คำที่มีการยืมปนสองวิธีชนิดที่ 2 [ยืมแปล-ยืมความคิด] 4) คำที่มีการยืมปนสองวิธีชนิดที่ 3 [ยืมแปล-ยืมสร้าง] 5) คำที่มีการยืมปนสามวิธีชนิดที่ 1 [ยืมแปล-ยืมตรง-ยืมความคิด] 6) คำที่มีการยืมปนสามวิธีชนิดที่ 2 [ยืมแปล-ยืมตรง-ยืมสร้าง] 7) คำที่มีการยืมปนสามวิธีชนิดที่ 3 [ยืมแปล-ยืมความคิด-ยืมสร้าง] และ 8) คำที่มีการยืมปนสี่วิธีชนิดที่ 3 [ยืมแปล-ยืมตรง-ยืมความคิด-ยืมสร้าง] ซึ่งกลวิธีการยืมภาษาอื่นๆ ก็มีลักษณะการกระจายเช่นเดียวกันนี้

กลวิธีการยืมภาษาสี่ลักษณะมีอัตราการกระจายหรือจำนวนครั้งของการปรากฏในหมวดหมู่คำเรียกขึ้นส่วนรายนต์ที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทความสำคัญของแต่ละกลวิธีว่ามีมากน้อยไม่เท่ากัน นั่นคือ จากจำนวนการปรากฏของกลวิธีการยืมภาษาทั้งหมดจำนวน 1,671 ครั้ง พบกลวิธีการยืมแปลปรากฏมากที่สุด รองลงมาเป็นกลวิธีการยืมสร้าง กลวิธีการยืมตรง และกลวิธีการยืมความคิดตามลำดับ อัตราส่วนดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 สัดส่วนร้อยละการกระจายของกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกขึ้นส่วนรายนต์

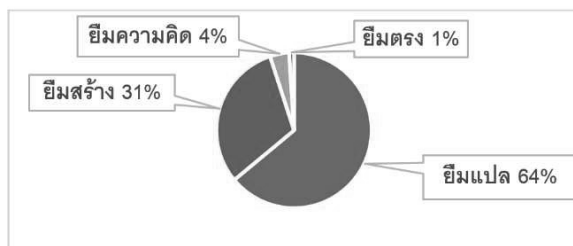

2. ลักษณะปริชานที่สัมพันธ์กับกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์

การศึกษาเรื่องการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์นั้น นอกจากจะพบกลวิธีการยืมคำจากภาษาอังกฤษสู่ภาษาไทยอย่างหลากหลายและซับซ้อนแล้ว ยังพบลักษณะปริชานที่สัมพันธ์กับกลวิธีการยืมคำอันได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมพิจารณาได้จากจำนวนคำศัพท์ที่เป็นในลักษณะ “ภาษาอังกฤษวัฒนธรรม” (Lakoff, 1987) โดยเฉพาะภาษาเชิงอุปถัมภ์เชิงมโนทัศน์ ซึ่งความสัมพันธ์มีมากเพียงใดนั้นจะสามารถทำนายถึงปัญหาในการติดต่อสื่อสารข้ามภาษาและวัฒนธรรมที่มากขึ้นเท่านั้น และจะส่งผลต่อกลวิธีการยืมภาษาที่ไม่ใช่การยืมแปลให้มากขึ้นตามไปด้วย จากคำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จำนวน 1,000 คำนั้น ในภาษาอังกฤษพบคำที่จัดเป็นภาษาอังกฤษวัฒนธรรมร้อยละ 12.9 เช่น *wing mirror* ‘กระจกแบบปีก’ (ยืมมาเป็น *กระจกมองข้าง*) *spider* ‘แมงมุม’ (ยืมมาเป็น *กากบาท*) *brake shoes* ‘รองเท้าเบรก’ (ยืมมาเป็น *ก้ามเบรก*) ฯลฯ ในขณะที่ภาษาไทยพบร้อยละ 44.3 เช่น *พวงมาลัย* (ยืมมาจาก *steering wheel*) *เฟืองบายศรี* (ยืมมาจาก *crown wheel*) *กัล้องยา* (ยืมมาจาก *gear caliper*) ฯลฯ ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่าภาษาอังกฤษประมาณสามเท่าตัว อันจะทำให้คาดการณ์ได้ว่าการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จากภาษาอังกฤษสู่ภาษาไทยไม่น่าจะมีปัญหามากนัก หรือมีน้อยกว่าหากจะมีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกชิ้นส่วนรถยนต์จากภาษาไทยไปสู่ภาษาอื่น ๆ โดยเฉพาะคำที่อิงวัฒนธรรมสูง ได้แก่ *พวงมาลัย* และ *เฟืองบายศรี* ซึ่งยากที่จะยืมไปใช้ด้วยวิธีการแปล

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมอังกฤษในระดับน้อยนี้สอดคล้องกับจำนวนกลวิธีการยืมภาษาประเภทต่างๆ ที่ไม่ใช่การแปล โดยเฉพาะการยืมตรง ซึ่งมีน้อยกว่าการแปลดังที่ได้แสดงสถิติไว้ก่อนหน้านี้ ทั้งนี้ประกอบกับการที่คำอิงวัฒนธรรมบางคำก็สามารถแปลเป็นภาษาไทยได้โดยสะดวกเนื่องจากมีความเป็นสากลและ/หรือเป็นมโนทัศน์ร่วม มีคำจำนวนมาก เช่น *worm-drive clip* ยืมมาใช้ในภาษาไทยด้วยวิธีการแปลเป็น *ตัวรัดแบบเกลียวตัวหนอน* คำว่า *wing nut* แปลเป็น *แป้นเกลียวปีก* คำว่า *axle shaft housing* แปลเป็น *เรือนเพล* ฯลฯ

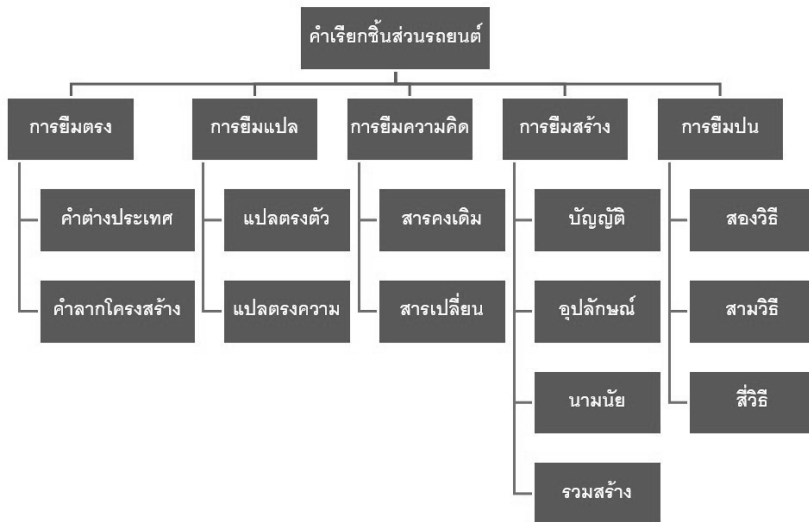
ในทิศทางที่สอดคล้องกันนี้หากพิจารณาเฉพาะคำอิงวัฒนธรรมในภาษาอังกฤษที่ยืมมาใช้ในภาษาไทยด้วยกลวิธีเดียวซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 55 คำ พบว่าเป็นกลวิธีการยืมแปลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงไปเป็นวิธีการยืมสร้าง ร้อยละ 31 และอีกร้อยละ 5 เป็นวิธีที่เหลือ ดังแสดงในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 สัดส่วนร้อยละกลวิธีการยืมภาษาในคำอิงวัฒนธรรม

สรุปและข้อเสนอแนะ

กลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกขึ้นส่วนรยนต์ภาษาไทยปรากฏ 4 ลักษณะ ได้แก่ การยืมตรง การยืมแปล การยืมสร้าง และการยืมความคิด ทั้งนี้คำเรียกขึ้นส่วนรยนต์อาจมีกลวิธีเดียวหรือสองกลวิธีขึ้นไปปะปนกันได้ซึ่งจัดเป็นกลวิธีการยืมปน ในแต่ละกลวิธีก็มีลักษณะย่อยแตกต่างกันออกไปอีกคือ การยืมตรงแบ่งได้เป็นคำต่างประเทศและคำลากโครงสร้าง การยืมแปลแบ่งเป็นการแปลตรงตัวและการแปลตรงความหมาย การยืมความคิดแบ่งเป็นความหมายเปลี่ยนแต่สารคงเดิมและความหมายเปลี่ยนและสารเปลี่ยน การยืมสร้างแบ่งเป็นการบัญญัติ การสร้างเชิงอุปลักษณะ การสร้างเชิงนามนัย และการรวมสร้าง และการยืมปนแบ่งเป็นการยืมปนสองกลวิธี การยืมปนสามกลวิธี และการยืมปนสี่กลวิธีดังแสดงในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ภาพรวมกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกขึ้นส่วนรยนต์ภาษาไทย

ในบรรดาจำนวนคำทั้งหมดปรากฏเป็นคำที่มีการยืมปนมากที่สุด ถัดไปในระดับที่ห่างเป็นการยืมแปล การยืมสร้าง การยืมตรง และการยืมความคิด ตามลำดับ โดยมีการกระจายของการยืมแปลมากที่สุดเช่นกัน ถัดไปเป็นการยืมสร้าง การยืมตรง และการยืมความคิด ลักษณะปริชานที่สะท้อนจากกลวิธีการยืมภาษาได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมซึ่งภาษาอังกฤษมีในระดับน้อย ทำให้การยืมภาษาไม่ค่อยมีปัญหาดังที่พบว่าการยืมตรงเป็นจำนวนน้อย

มีข้อสังเกตว่าถ้าพิจารณาจากจำนวนกลวิธีการยืมตรงและการยืมแปลเปรียบเทียบกับกรยืมสร้างและการยืมความคิดแล้ว หากสองกลวิธีนี้มีมากกว่าเท่าใดก็หมายความว่าคนไทยน่าจะมีความคิดที่ติดต่อกับภาษาอังกฤษมากเท่านั้น ซึ่งจากการที่การวิจัยนี้พบว่ามีคำเรียกขึ้นส่วนรยนต์ที่ยืมจากภาษาอังกฤษด้วยวิธีการยืมตรงและการยืมแปลคิดเป็นจำนวนร้อยละ 79 (คำนวณจากร้อยละ 27 ซึ่งมาจากการยืมตรงร้อยละ 5 และยืมแปลร้อยละ 22) จากจำนวนคำเรียกขึ้นส่วนรยนต์ที่ยืมด้วยกลวิธีเดียวดังแสดงในแผนภาพที่ 1 ซึ่ง

นั่นก็หมายความว่าคนไทยมีทัศนคติเชิงบวกต่อภาษาอังกฤษในระดับที่จัดว่าสูงมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา เช่น นัฐยา บุญทองแสน (2542) ทั้งนี้ทัศนคติเชิงบวกนี้ก็อาจสะท้อนจากการกระจายของกลวิธีการยืมภาษาในคำเรียกขึ้นส่วนรถยนต์ที่พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงกระจายมากที่สุดด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามหากมีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ทัศนคติเพิ่มเติมก็จะสามารถช่วยยืนยันข้อค้นพบนี้ได้

การศึกษาเรื่องกลวิธีการยืมภาษาในหมวดหมู่คำเรียกขึ้นส่วนรถยนต์ในภาษาไทยในเชิงบูรณาการจากศาสตร์การแปลและภาษาศาสตร์ปริชาณนี้แสดงให้เห็นคำศัพท์ทางเทคโนโลยีที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษที่แตกต่างจากที่มักกล่าวกันว่าน่าจะเป็นการยืมตรงหรือการทับศัพท์เสียส่วนใหญ่ซึ่งผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่ากลวิธีการยืมดังกล่าวปรากฏน้อยมากเมื่อเทียบกับกลวิธีอื่นๆ จึงสามารถกล่าวได้ว่าการยืมคำศัพท์เทคโนโลยียานยนต์นั้นมีการใช้ระบบคำตามแบบของไวยากรณ์ภาษาไทยเองเป็นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการยืมแปล การยืมสร้าง และการยืมความคิด ซึ่งนั่นก็หมายความว่าผลการวิจัยนี้น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นแนวคิดใหม่ในการยืมภาษาด้านเทคโนโลยี และก็สามารถศึกษาต่อยอดไปที่การยืมภาษาในหมวดหมู่เทคโนโลยีอื่นๆ เพื่อหาแนวทางการสรุปให้ชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- นัฐยา บุญทองแสน. (2542). *การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยกับทัศนคติทางภาษาของบุคคลต่างชั้นอาชีพ*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (2548). *ค่านามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (2548). สากลลักษณะและเอกลักษณ์ของภาษาและวัฒนธรรม: สิ่งอำนวยความสะดวกในการสัมผัสภาษา. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 2(1), 1-14.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2563). ระบบคำเรียกขึ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์ไทยในมุมมองภาษาศาสตร์ปริชาณ. *วารสารคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 17(3), 31-48.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2547). วิวัฒนาการของการยืมคำและการบัญญัติศัพท์ในสังคมไทย. *วารสารอักษรศาสตร์*, 33(1), 185-212.
- Deignan, Alice and Liz Potter. (2004). A corpus study of metaphors and metonyms in English and Italian. *Journal of Pragmatics*, 36, 1231-1252.
- Givón, Talmy. (2001). *Syntax I*. Amsterdam/Philadelphia, U.S.A: John Benjamins Publishing Company.
- Kövecses, Zoltán. (2000). *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kövecses, Zoltán. (2002). *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.

- Kövecses, Zoltán. (2005). *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kövecses, Zoltán. (2010). *Metaphor: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press.
- Kövecses, Zoltán. (2015). *Where Metaphors Come From: Reconsidering Context in Metaphor*. Oxford: Oxford University Press.
- Lakoff, George. (1987). *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George. (1993). "Women, fire, and dangerous things" *The importance of Categorization*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Lakoff, George and Mark Johnson. (1980). *Metaphor We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lakoff, George and Mark Johnson. (1999). *Philosophy in the Flesh: The Embodied Mind and its Challenge to Western Thought*. New York: Basic Books.
- Lakoff, George and Mark Turner. (1989). *More than Cool Reason: A Field Guide to Poetic Metaphor*. Chicago: University of Chicago Press.
- Lingladies4loanwords. (2011). Loanword classification tree 3.gif. Retrieved from en.wikipedia.org › wiki › Loanword
- Newmark, Peter. (1988). *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall.
- Ruiz de Mendoza, Francisco José. (2000). The role of mappings and domains in understanding metonymy. In Barcelona, A. (Ed.), *Metaphor and Metonymy at the Crossroads*. (pp. 109-132). Berlin: Mouton do Gruyter.
- Ruiz de Mendoza, Francisco José and Lorena Pérez Hernández. (2001). Metonymy and the grammar: motivation, constraints, and interaction. *Language & Communication*, 21, 321-357.
- Ruiz de Mendoza, Francisco José and Francisco Santibáñez Sáenz. (2003). Content and formal cognitive operations in construing meaning. *Rivista di Linguistica*, 15(2), 293-320.
- Warren, Beatrice. 1999. Aspects of referential metonymy. In Panther, K. U., and Radden, G (Eds.), *Metonymy in Language and Thought*. (pp. 121–138). Amsterdam: John Benjamins.
- Wongwattana, Unchalee S. (Forthcoming). Auto-part terms in Thai: An analysis in cognitive-communicative semantics. *Manusya: The Journal of Humanities*.
- Zakhir, Marouane. (2009). Translation procedures. In Zainurrahman (Ed.), *The Theories of Translation: From History to Procedures*. (pp. 114-119).